

Res Claritatis MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XIII., číslo 6

20. 3. 2016 / neprodejné

Z OBSAHU	Vstaňme, volá nás. Homilie papeže Františka při kající bohoslužbě	04
	Mučedníci komunismu: Bernardin Palaj OFM a Dom Ndoc Nikaj SJ	06
	Dost bylo kostelů. Co se platí z Norských fondů	08
	Na Národní pochod pro život si pojedeme pro povzbuzení. Rozhovor	13

TRADICE OTCŮ

Ze spisu „Zrcadlo víry“
od Viléma, opata kláštera svatého
Teodorika (kolem 1085–1148)

Nuže, věřící člověče, když v tom, več vě-
říš, začnou na tvou nejistou přirozenost
doléhat poněkud hlubší tajemství, vzchop
se a řekni si: Kterak se to děje? Nesnaž
se přitom přijít věci na kloub, ale s láskou
jdi za ní.

Ve tvém tázání ať je modlitba a láska,
ať je v něm zbožnost a pokorná touha:
abys nezkoumal ve výšinách Boží velebnost,
ale abys ve spásných činech Božích
hledal štěstí našeho spasení. Podivuhodný
rádce ti pak dá odpověď: *Až přijde Přím-
lunce, kterého vám pošlu od Otce, ten vás naučí
všemu a uvede vás do celé pravdy.* Nikdo
totiž neví, co je člověku vlastní, než jeho
duch, který je v něm. A právě tak nepoznal
nikdo, co je vlastní Bohu, než Boží Duch.

Nemeškej tedy a hled' si zajistit spo-
lečenství Svatého Ducha. Když je totiž vzý-
ván, je s námi, a kdyby s námi nebyl, ani
bychom ho nevzývali. A když na naše volá-
ní přichází, přichází s hojností Božího po-
žehnutí. Je jako proud řeky, oblažující Boží
město. A když přijde a shledá, že jsi pokor-
ný a mírný a že s bázní nasloucháš Božímu
slovu, spočine na tobě; a právě tobě zjeví
to, co mudrcům a chytrákům tohoto světa
odnímá; takže ti začne být jasně, co mohla
Moudrost zjevit učedníkům už na zemi, ale
co oni nemohli snést, dokud nepřišel Duch
pravdy, aby je do celé pravdy uvedl. (...)

V temnostech a nevědomosti tohoto
života je Svatý Duch zajiště zářivým svět-
lem pro všechny chudé v duchu, je láskou,
která přitahuje, líbezností, která uchvacuje;
jenom v něm má člověk přístup k Bohu; on
je láskou všech milujících, on je oddaností
a zbožností všech věřících.

Maják svatého Josefa (Michigan). Foto: Flickr, Tom Gill (CC BY-NC-ND 2.0)

Maják světla útěchy

Zcela jistě spojuje čtenáře *RC Monitoru*
spřízněnost duší ve společném zájmu
o hodnoty, jako je lidský život a úcta
k němu. Život nenarozený i život do-
hasínající ve stáří, život i se vším, co je
„mezi tím“: Odpověď na otázku, odkud
jsme přišli a kam směřujeme. Jakou cenu
má pevná rodina naplňující smysl živo-
ta v obětavé lásce. Svátek svatého Josefa
se těchto hodnot významně dotýká a je
nám vzácnou inspirací.

Na tento krásný svátek navazuje
také Den úcty k počatému životu, který
připadá na slavnost Zvěstování. A aby
těch důležitých dní nebylo málo, zvu
vás oslatit ještě jeden další, a sice v so-
botu 2. dubna, kdy centrem Prahy pro-
jde již 16. ročník Národního pochodu
pro život, manifestace na podporu žen,
mužů – matek a otců a jim svěřených,
dosud nenarozených dětí.

Podobně jako Maria měla zvěsto-
vání, kdy řekla Bohu své ANO k dítěti,
ve kterém Bůh přijal naše lidské tělo,
také tesař Josef si prožil chvíli, kdy mu
Bůh vstoupil do života a přizval ho
do svého plánu. Josef a Maria měli před
svatbou, ale početím Božího Syna dostal
jejich vztah nový „Boží“ rozměr. Josef
zprvu nechápal, co se děje, nechtěl stát
v cestě tajemným Božím plánům a chtěl
se s Marií rozejít. Náhle ve snu slyší
laskavá a povzbuzující slova: „Josefe,
neboj se vzít si Marii, vždyť Dítě, které
očekává, je z Ducha Svatého a přichází
spasit lid!“ Josef nezůstal Bohu dlužen
odpověď. Byla beze slov, zato dokonale
souhlasná.

Celkem třikrát byl Josef osloven
ve spánku a Bůh se k němu obrátil s jas-
nou výzvou, co má udělat, a to ve třech

Dokončení na str. 3

Foto: Flickr, Hernan Piñera (CC BY-SA 2.0)

Teroristický útok na řeholnice Matky Terezy

Čtyři sestry misionářky lásky byly zavražděny v Jemenu. Spolu s nimi bylo zabito 12 jejich spolupracovníků a svěřenců. Kněz pocházející z Indie, který žil při jejich klášteře, byl unesen. Apoštolský vikář Jižní Arábie jednoznačně potvrdil náboženské motivace útoku.

„Sestry daly život ve službě svému charismatu. Signál vyslaný teroristy je jasný,“ uvedl biskup Paul Hinder.

Sestry z kongregace založené blahoslavenou Matkou Terezou z Kalkaty byly posledními misionářkami, které zůstaly v tomto islámském státu. Všechny ostatní ženské řády a kongregace z Jemenu odešly kvůli poslednímu konfliktu. Misionářky lásky spravovaly čtyři domy, ve kterých pečovaly o psychicky postižené a staré lidi. Jejich dům ve městě Aden se stal cílem teroristů. Dvě ze zabitých sester pocházely z Rwandy, další dvě z Keni a z Indie. Přežila pouze představená kláštera, které se podařilo ukrýt.

„Už dlouho víme, že situace je těžká. Misionářky se staly cílem útoků už v minulosti. Přesto se rozhodly zůstat na svém místě a naplnit svou misi až do konce,“ zdůraznil biskup Hinder. Připomíná zároveň, že sestry Matky Terezy v této zemi už dříve zaplatily daň krve. V roce 1998 byly tři sestry zavražděny, když vycházely z nemocnice, kde pracovaly.

RaVat

V Roce milosrdenství vychází nový text o svátosti smíření

Podle papeže Františka se má ve Svatém roce milosrdenství dostat svátost smíření do centra pozornosti. V ní člověk hmatatelně zakouší Boží milosrdenství. Kongregace pro bohoslužbu a svátosti vydala článek *Znovu objevit obřady pokání*, který nyní vychází v češtině.

Text publikovaný v bulletinu kongregace *Notitiae* (2015/2) je součástí série článků, které mají zdůraznit dopad Božího milosrdenství v liturgii. V první části se článek věnuje obecnějším tématům jako ztráta smyslu pro hříchy, obrácení srdce a služebník svátosti smíření. Druhá část prochází jednotlivé prvky zpovědi: přivítání penitenta, četba Božího slova, vyznání hříchů, rozhřešení, poslání a další.

„Slavení Božího milosrdenství pomáhá člověku postavit se poctivě před vlastní svědomí a poznat sebe sama jako toho, kdo potřebuje být usmířen s Otcem, který umí trpělivě očekávat hříšníka, aby ho objal a vrátil mu jeho důstojnost,“ píše se v úvodu článku. „Poznat vlastní hříchy a litovat jich není ponížení. Jedná se naopak o znovuoživení pravé Boží tváře, o odevzdání se s důvěrou jeho plánu lásky a současně o znovuoživení pravé tváře člověka, stvořeného k Božímu obrazu a podobě. Znovuoživení toho, který je počátek i konec samotného života, je nejkrásnějším plodem Božího milosrdenství, který se zakouší ve svátosti smíření.“

Jak text také připomíná, v bule, kterou papež František vyhlásil Svatý rok milosrdenství, římský biskup žádá, aby se do centra pozornosti dostala „svátost smíření, protože umožňuje hmatatelně se dotýkat milosrdenství“.

Pracovní překlad článku naleznete na stránkách liturgie.cz.

TS ČBK

Stovky odpadlých katolíků osloveny díky autobusu milosrdenství

Misijní aktivity v Roce milosrdenství zaznamenaly zajímavý obrat v diecézi Salford, kde jsou odpadlí katolíci zváni do autobusu milosrdenství, aby znovu našli svou víru. Autobus, na jehož boku je vyobrazen papež František, během postní doby projíždí po diecézi. Každou sobotu parkuje v rušné části Manchesteru nebo v některém z odlehlejších měst a dobrovolníci oslovují nakupující s tím, že jim jako dar nabízejí papežem požehnané zázračné medailky.

Ti, kdo chtějí získat více informací o časech konání mší nebo si přejí mluvit s knězem, získat požehnání nebo jít ke zpovědi, jsou zváni do dvoupatrového autobusu, kde dva kněží nabízejí svátost smíření.

Otec Frankie Mulgrew, kněz ze Salfordu, který pomáhal realizovat tento projekt pro Rok milosrdenství, řekl, že zájem veřejnosti „předčil očekávání“.

V prvních dvou týdnech, kdy autobus navštívil Salford a potom Bolton, jej navštívilo více než 400 lidí, řekl agentuře Catholic News Service. Kněží později oznámili, že vyslechli zpověď „značného počtu“ odpadlých katolíků, z nichž někteří nebyli již „několik desetiletí“ v kostele.

catholicculture.org

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz nebo na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zaslání zpráv e-mailem. Dále nás najdete na <http://www.facebook.com/ResClaritatisMonitor>. Periodikum je distribuováno zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 24 Kč, což za rok činí 576 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Kardinál Müller proti státem řízenému mainstreamingu

Kardinál Gerhard Müller se postavil proti „státně a ideologicky řízenému mainstreamingu“. Prefekt Kongregace pro nauku víry kritizoval v Kolíně nad Rýnem ty skupiny ve společnosti, které se zmocňují státu, „aby prostřednictvím školní výchovy, vysokoškolského vzdělávání, mediálních informací a ovlivňování veřejného mínění napomáhaly vytvoření dominantní ideologie“. Takovému glajchšaltování prozrazuje „státně vrchnostenské a totalitní myšlení“.

Lidé se „plným právem“ staví proti „ideologii, jež nyní převládá“ v médiích, parlamentu a soudnictví, řekl kardinál. Jako příklady těchto ideologií jmenoval myšlenkové směry, které pokládají potrat za lidské právo nebo předefinovávají manželství jako libovolný sexuální svazek.

Podle Müllera svoboda znamená mít možnost žít podle svého vlastního svědomí a odmítat nemorální příkazy nebo bezohledné požadavky. Liberální demokracie je založena na bezpodmínečném uznání lidské důstojnosti a lidských práv, které byly jednou provždy odděleny od vůle většiny. Demokracie totiž neznamená, že většina rozhoduje o morálce a svědomí. V demokracii parlamentní většina i menšina společně respektují nezadatelnou důstojnost a přirozená práva a povinnosti člověka.

Kardinál varoval před pomýleným chápáním svobody. „Bylo by chybou vnímat ji jen jako oprávnění dělat vše, co se nám jako jednotlivcům nebo společnosti líbí, co nás baví nebo co slouží naší bezohledné seberealizaci“.

Kathnet

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>.

Dokončení ze str. 1

různých a náročných situacích. Pokaždé bez jediného slova se Josef „probudil, vstal a učinil, co mu bylo řečeno...“

Jeho úloha stát se zástupným otcem Ježíše a ochráncem Svaté rodiny je zcela jedinečná, přesto i nám chce říci, že ani svůj život nemáme chápat jako „naši věc“, ale spíše jako svěřený dar a úkol v zájmu Božím. Josef příkladně obstál. I my se máme snažit obstát tam, kde nás Boží vůle potřebuje. Kdo pochopí, volí nejlepší možný „scénář“ vlastního života v Boží režii.

„Už v matčině lůně jsem tě nazval jménem,“ praví Bůh. První Josefův úkol byla starost a péče o domov, zázemí a ochranu pro nenarozené Dítě. To kromě matky potřebuje i prostředí pevné a svaté rodiny, kde má i otec nezastupitelné poslání. Josef svobodně a ochotně přijal Marii i Dítě. Krátce nato sledujeme Josefa v temné noci betlémské, kdy v bídě chléva a v odmítnutí lidské pomoci věrně slouží Bohorodičce. Pak v dramatické situaci, kdy jde o život a vrahové pátrají po dítěti, Josef statečně obstál, zachránil svou rodinu a zavedl ji do bezpečí. Není i to silný podnět pro dnešní rodiče, kteří musí čelit řadě nebezpečí a vlivů, ohrožujících výchovu a osudy jejich dětí? Josef nás učí i umění „přežít jako rodina“ v obtížných podmínkách doby, což vyžaduje až heroickou snahu nebát se obětí, nepodlehout strachu, umět se v pravý čas „probudit, vstát a udělat, co Bůh po nás žádá“. A pokud možno bez zbytečných slov, výmluv a řečí, zato s tím větší vírou, odvahou a láskou v srdci.

A tentýž Josef je zároveň i patronem šťastné smrti. Je mu svěřena i péče o Kristovo tělo, kterým je Církev ve stárnoucí populaci národa, kde bude stále přibývat osamělých, bezmocných a trpících na těle i na duši. Josef je ten, který ve smrti zakoušel důvěrnou blízkost Ježíše a Marie. Proto rozumí a „adoptuje“ i všechny nás, kdo se blížíme k prahu stáří, umírání a smrti. Učí, jak se i my máme opřít o jejich blízkost. Stává se majákem světla útěchy, která je nám neustále a zdarma dostupná a její Zdroj je nám vždy „na dosah“.

*Mons. Josef Hrdlička
pomocný biskup olomoucký*

SLOVO KNĚZE

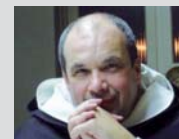
Ve známé poutní písni zpíváme, že Panna Maria je po Bohu ta nejprvnější. O tom jistě žádný katolík nepochybuje. Fakt mateřství Božího a neposkvrněné čistoty činí z milostiplné Panny Královnu nebe i země. Je vyvýšena dokonce i nad anděly.

Může nás napadnout otázka, kdo je po Panně Marii „nejprvnější“, resp. kdo je v nebi co do svatosti třetí? Zda někdo z cherubů, serafů či archandělů? Anebo Mojžíš, Eliáš či Jan Křtitel? A co apoštolové v čele s Petrem? Církev zde nevyhlašuje žádnou závaznou nauku. Vždyť sám Kristus říká, že udělovat místa po jeho pravici a levici v nebi si vyhradil Bůh Otec (srov. Mt 20,23).

Přesto koluje v Církvi zbožná myšlenka, zastávaná i četnými teology, že po Panně Marii je Bohu nejbližší svatý Josef – manžel Panny Marie a pěstoun Páně. Právě toto dvojí Josefovo povolání je důvodem jeho mimořádné svatosti. Byl mu svěřen ten největší poklad. Byl zde na zemi Ježíšovi i jeho Matce nejbližší, a to po dlouhou dobu. Chránil, vedl a zajišťoval Svatou rodinu. Mohl tak činit, protože byl mužem víry, naděje a lásky. Jeho víra, spravedlnost i odvaha jsou příkladné. Svatý Josef v Evangelii nemluví, ale vytrvale jedná ve prospěch těch, kteří přinášejí lidstvu spásu.

Není divu, že papež František před nedávnem vyzdvihl svatého Josefa v mešní liturgii. Nařídil, aby bylo Josefovo jméno čteno ve všech Eucharistických modlitbách. Dnes, v době neucty k lidskému životu, ohrožení manželství a rodiny a v čase pronásledování křesťanů můžeme svatého Josefa – Ochránce Svaté rodiny a celé Církve zvláště prosit o přimluvu. Třeba jako svatý Bernardin Sienský: *Nuže pamatuj na nás, svatý Josefe, a zstaň se nás svou přimluvou u Pána, který byl pokládán za tvého syna. Nakloň nám milostivě také nejsvětější Pannu, svou snoubenku a matku toho, který s Otcem a Svatým Duchem žije a kraluje po věčné věky. Amen.*

fr. Pavel Maria OP

*fr. Pavel M. Mayer OP,
rektor baziliky a strážce
hrobu svaté Zdislavy*

VSTAŇME, VOLÁ NÁS

Homilie papeže Františka při kající bohoslužbě ve Vatikánské bazilice

Duccio di Buoninsegna: Uzdavení slepce (1308–1311). Foto: Wikimedia Commons

„Mistře, ať vidím!“ (Mk 10,51). S touto žádostí se dnes chceme obrátit k Pánu. Chceme opět prohlédnout, poté, co nám hříchy oddálily zrak od dobra, odvrátily nás od krásy našeho povolání a nechaly nás bloudit daleko od cíle.

Zaslepenost hříchem

Tento evangelní úryvek má velkou symbolickou a existenciální hodnotu, protože každý z nás se nachází v Bartimaiově situaci. Slepota jej přivedla k chudobě, k životu na kraji města a naprosté závislosti na druhých. Také hřích má tentýž účinek – ochuzuje a vyděluje nás. Je to slepota ducha, která nám zabraňuje vidět to podstatné a upřít zrak na lásku, dávající život. Postupně nás dovádí k ulpívání na povrchu, až do úplného znečitlivění vůči druhým a dobru. Kolik pokušení jen usiluje o to, aby zamžilo pohled srdce a dovedlo jej ke krátkozrakosti! Jak jednoduché a mylné je věřit, že život závisí na tom, co vlastníme, anebo na obdržení úspěchu či obdivu; že hospodářství sestává jenom ze zisku a spotřeby; že individuální žádostivost musí převážít

nad společenskou zodpovědností! Pokud si hledíme pouze svého já, propadáme do slepoty a vyhaslosti. Stahujeme se do sebe a připravujeme se tak o radost a pravou svobodu. To je tak ošklivé!

Když se přiblížíme k Ježíši, znovu spatřujeme světlo, abychom pohlíželi do budoucnosti s nadějí, získáváme sílu a odvahu, abychom se vydali na cestu.

Pocítit potřebu spásy

Avšak Ježíš jde kolem – kráčí, ale nejde dál, nýbrž se „zastavuje“, jak říká evangelium (v. 49). Tehdy srdcem prochází záchvěv, protože si všímáme, že na nás pohlédlo Světlo – ono laskavé Světlo, které nás vybízí, abychom nezůstávali uzavřeni ve své temné slepotě. Ježíšova blízkost nám dává pocítit, že pokud jsme od něho vzdáleni, něco důležitého nám chybí. Dává nám pocítit potřebu spásy –

a zde začíná uzdravování srdce. Když poté touha po uzdravení nabývá na smělosti, dovádí nás k modlitbě, k silnému a naléhavému volání o pomoc, jak to činí Bartimaios: „Synu Davidův, Ježíši, smiluj se nade mnou!“ (v. 47).

Nenechat přejít Pána kolem

Bohužel se vždy vyskytne někdo, kdo se jako ti „mnozí“ z evangelia nechce zastavit, dát se vyrušit člověkem, jenž touží vykřičet svou bolest a jehož by raději umlčel a vyčinił mu za obtěžování (v. 48). Vyvstává tu pokušení jít dál, jako by se nic nedělo. Tímto způsobem jsme však Pánu vzdáleni a zároveň udržujeme druhé lidi daleko od Ježíše. Rozpoznejme, že všichni žebroume o Boží lásku, a nedopustíme, aby nám unikl Pán, procházející kolem. *Timeo transeuntem Dominum*, Obávám se, že Pán přejde kolem, říká svatý Augustin. Dejme hlas své pravé touze: „Ježíši, ať znovu vidím!“ (v. 51). Tento Svatý rok milosrdenství je časem příhodným k tomu, abychom přijali Boží přítomnost, zakusili jeho lásku a vrátili se celým srdcem k Bohu. Stejně jako Bartimaios odhodme plášť a vyskočme (v. 50) – tedy odhodme to, co nám brání v rychlejší cestě za Pánem, aniž bychom se obávali, že opustíme své jistoty a lpění. Nezůstávejme sedět, vstaňme, vraťme se ke svému duchovnímu vzrůstu, k důstojnosti milovaných dětí, které stojí před Pánem, aby se jim dostalo jeho pohledu do očí, odpuštění a znovustvoření. Slovo, které se dnes dotýká našeho srdce, je totéž slovo, které zaznělo při stvoření člověka: Vstaň! Bůh nás stvořil, abychom stáli na nohou: Vstaň!

Šířit odvahu a přivádět k Ježíši

Zejména my, pastýři, jsme dnes ještě více vyzýváni, abychom naslouchali onomu možná skrytému volání lidí, kteří touží po setkání s Pánem. Jsme povinni přezkoumat ono chování, které někdy lidem nepomáhá k tomu, aby se přiblížili k Pánu; úřední hodiny a programy, které nevycházejí vstříc reálným potřebám lidí,

kteří by mohli vstoupit do zpovědnice; lidská pravidla, pokud pro nás platí více než touha po odpuštění; svou přísnost, která by mohla vzdalovat od Boží něhy. Zjistěte nemáme zlehčovat nároky evangelia, avšak nesmíme riskovat, že promarníme hříšnickou touhu po smíření s Otcem, protože Otec především očekává synův návrat domů (srov. Lk 15,20–32).

Kéž užíváme stejná slova jako učedníci, kteří opakovali Ježíšovu výzvu a říkají Bartimaiovi: „Vstaň, volá tě!“ (v. 49). Jsme vysláni, abychom šířili odvahu, podporovali a přiváděli k Ježíši. Naše služba spočívá v doprovázení, aby setkání s Pánem bylo osobní a důvěrné, aby se

srdce mohlo upřímně a bez obav otevřít Spasiteli. Nezapomínejme, že v každém člověku jedná pouze Bůh. Právě on se v evangeliu zastavuje a ptá se na slepce; on nařizuje, aby mu jej přivedli; on mu naslouchá a uzdravuje ho. My pastýři jsme byli vybráni, abychom podněcovali touhu po konverzi, abychom byli nástroji, které ulehčují setkání, abychom vztahovali ruce a rozhřešovali, a činili tak Boží milosrdenství viditelným a účinným. Kéž každý muž a žena, kteří přistupují ke zpovědi, najdou otce – otce, který je očekává, a Otce, který odpouští.

Závěr evangelního vyprávění je prosycen významem – Bartimaios „ihned začal

vidět a šel tou cestou za ním“ (v. 52). Když se přiblížíme k Ježíši, také my opětovně spatřujeme světlo, abychom pohlíželi do budoucnosti s nadějí, získáváme sílu a odvahu, abychom se vydali na cestu. „Kdo věří, vidí“ (*Lumen fidei*, 1) a jde kupředu s nadějí, protože si je vědom Pánovy přítomnosti, podpory a vedení. Následujme Pána jako věrní učedníci, abychom všechny, které potkáme na své radostné cestě, dovedli k účasti na jeho milosrdné lásce. A po otcovském objetí a odpuštění slavme v srdci, protože také Pán oslavuje!

Přeložila Jana Gruberová
Radio Vaticana
(Mezititulky redakce)

HISTORIE OBŘADU MYTÍ NOHOU

Sekretář Kongregace pro bohoslužbu a svátosti v článku pro *L'Osservatore Romano* okomentoval nový dekret kongregace týkající se obřadu mytí nohou, který byl vydán 6. ledna 2016 na žádost papeže Františka.

Arcibiskup Arthur Roche sledoval historii obřadu mytí nohou od sedmého století, kdy liturgický řád vyzýval biskupa, aby umyl nohy duchovním, kteří žili v jeho domě. Ve 12. století římský pontifik zřadil obřad mytí nohou na Zelený čtvrtek po nešporách. Od 13. století byly v Římě umývány nohy dvanácti podjáhnům.

Římský misál z roku 1570 se zmiňuje o tom, že se mají omývat nohy duchovních, ale neuvádí počet dvanáct. Nařizuje, aby se během obřadu zpíval hymnus *Ubi Caritas* a uzavřel se modlitbou Páně, pokračuje arcibiskup Roche.

Biskupský ceremoniál z roku 1600 uváděl, že po nešporách nebo při obědě má biskup umýt a políbit nohy třinácti chudým lidem poté, co byli nasyceni. Později se omývaly nohy pouze duchovním, kromě místních zvyklostí, kdy byly umývány nohy chudým – nebo v Paříži dětem.

Po reformě papeže Pia XII. z roku 1955 se mše na Zelený čtvrtek slavila večer a z pastoračních důvodů bylo povoleno, aby kněz veřejně umyl a osušil nohy dvanácti mužům (líbání nohou se nezmi-

Holandský mistr: Mytí nohou (1474). Foto: Wikipedia

ňuje). Bylo to „napodobení, něco jako posvátné zpodobení“ Ježíšova jednání na Zelený čtvrtek, uvedl arcibiskup Roche.

Římský misál z roku 1970 obřad opět změnil: počet mužů nebyl stanoven, hymnus *Ubi Caritas* byl přesunut k průvodu s dary a obřad již neuzavírá modlitbu Páně, jelikož její užití pochází z dob, kdy byl tento obřad konán mimo mši. Pokyn, aby *viri* (muži) byli vybráni, měl „mimetickou (napodobující) hodnotu“.

Nynější změna obřadu mytí nohou, která umožňuje, aby byly omývány nohy osobám vybraným z celého Božího lidu, mění význam obřadu, pokračuje arcibiskup Roche. „Jeho hodnota se nyní tolik nevztahuje k vnějšímu napodobování toho, co činil Ježíš,“ jako spíše k jeho „darování sebe sama pro spásu lidstva, k jeho milosrdné lásce, jež zahrnuje všechny“ a je nám příkladem.

„Mytí nohou není povinné,“ dodal, a duchovní pastýři by měli „zvážit, zda je vhodné“ v jejich konkrétní situaci. Obřad by neměl být „zautomatizovaný nebo umělý, zbavený významu“, ani by neměl nabýt „takové důležitosti, že by se veškerá pozornost při mši“ soustředila na něj.

Arcibiskup Roche připomněl znění dekretu a uvedl, že malá skupina zastupující Boží lid by měla být vybrána z vysvěcených osob i laických věřících, svobodných osob i osob žijících v manželství, mladých i starých, zdravých i nemocných.

<http://www.catholicculture.org>
Přeložil Pavel Štíčka

MUČEDNÍCI KOMUNISMU

Bernardin Palaj OFM a Dom Ndoc Nikaj SJ

V dnešním pokračování se budeme opět věnovat portrétům albánských kněží a řeholníků, kteří byli také významnými spisovateli, historiky a folkloristy. Právě jejich vlastenecké cítění, kulturní aktivity a služba Bohu je přivedly do rozporu s komunistickým režimem.

Bernardin Palaj OFM

Bernardin Palaj OFM. Foto: Wikipedia

Narodil se 2. prosince 1894 ve vesnici Shllak poblíž Shkodry. Pocházel z chudé rodiny ze čtyř sourozenců, jeho otec Gjon Palaj pracoval jako švec. Základní vzdělání získal ve škole u františkánů ve Shkodře. V roce 1911 vstoupil do noviciátu františkánského řádu a přijal řeholní jméno Bernardin. Středoškolské vzdělání absolvoval na řádovém lyceu v Salcburku. Poté studoval filosofii a teologii v Innsbrucku. Na zdejší univerzitě studoval také literaturu a začal se zabývat albánskou kulturou a folklorem. Rovněž se věnoval studiu jazyků – angličtině, němčině a latině. Do vlasti se vrátil během první světové války a 2. srpna 1918 byl vysvěcen na kněze. Z pověření představených vyučoval ve Shkodře na Collegium Illyricum latinu a angličtinu. Následně působil ve farnostech Toplane, Polcit Shale, Pult i Rubik v blízkosti Shkodry. V první polovině 20. let se podobně jako další albánští františkáni angažoval i politicky

na straně parlamentní opozice. Se spolubratry Gjergjem Fishtou a Antonem Harapim se podílel na vydávání časopisu *Ora e maleve*. Za svoje politické aktivity byl v roce 1924 uvězněn, ale záhy díky intervenci arcibiskupa propuštěn.

Brzy po svém návratu do Albánie se otec Palaj začal věnovat sbírání a sepisování albánského folkloru – písní, legend, mýtů a příběhů, především ze severní části země. Při svých výpravách často cestoval přes hornaté oblasti tohoto regionu. Své texty publikoval v časopise *Hylli i Dritës* (Jitřní hvězda), vydávaném františkány. Se spolubratrem Donatem Kurtim vydal v roce 1937 zásadní dílo – *Poklady národa* – soubor písní a legend severní Albánie. Svým dílem vnesl do albánské literatury řadu nových forem – psal např. elegie, ódy ad. Věnoval se také hudbě a byl vynikajícím pianistou. V době italské okupace země se stavěl pozitivně k tomuto režimu, díky čemuž mohl jako člen Institutu albánských studií pokračovat ve svých výzkumech, zabýval se mimo jiné také zvykovým právem a psaním odborných studií o albánských dějinách a folkloru.

Otec Palaj byl kritikem komunismu a rozšiřování jeho vlivu na Balkáně, což se odráželo i v některých jeho textech v *Hylli i Dritës*. Po převzetí moci komunistickými silami uprchl koncem roku 1944 do hor a ukrýval se zde. 22. října 1946 byl prozrazen a v oblasti svého působiště v Rubiku zatčen. Otec Palaj byl vyšetřován ve Shkodře a obviněn z kritiky komunismu a spolupráce s fašisty. Během vyšetřování byl krutě týrán – dle některých svědectví spoluvězňů byl pověšen na strom a bit železnou tyčí. Nebyl však ani postaven před soud, protože pravděpodobně v důsledku in-

fekce – tetanu 8. prosince 1947 ve věznici ve Shkodře zemřel. Infekci mohl dostat od železného drátu, kterým měl svázaný ve vězení ruce. Jeho smrt mohla ovšem také souviset s jeho srdečními obtížemi. V tomto městě byl také pohřben, a to na dvoře bývalého sanatoria.

Dom Ndoc Nikaj SJ

Dom Ndoc Nikaj SJ. Foto: Wikipedia

Narodil se 9. března 1864 ve Shkodře a pocházel z osmi dětí. Od roku 1878 studoval u jezuitů a vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova. Teologické vzdělání získal v Papežském kněžském semináři ve Shkodře, vedeném rovněž jezuitou. Na kněze byl vysvěcen v roce 1888. Patřil k zakladatelům a aktivním členům hnutí *Lidhja e Mshëhët* (Tajná liga), jejímž cílem bylo svržení Osmanské říše a vytvoření nezávislé Albánie. Členové hnutí se také v roce 1910 zapojili do albánského povstání proti Turkům. Otec Nikaj patřil k významným národním buditelům, vě-

noval se albánskému jazyku, kultuře, především literatuře. Založil jednu z prvních tiskáren v zemi, vydávající noviny a časopisy v albánštině – *Koha* (Čas) a *Besa Shqiptare*. Uvědomoval si potřebu podpory albánštiny potlačované tureckými úřady, a proto inicioval vznik literárního a jazykového sdružení Společnost za jednotu albánštiny. Věnoval se rovněž psaní vlastní tvorby a napsal jedny z prvních pověstí a povídek v albánštině. Rovněž

bývá označován jako „otec albánského románu“. Mezi jeho rozsáhlým dílem vynikají také první *Dějiny Albánie a Historie Turecka*. Svá díla psal v národním vlasteneckém duchu a oslavoval Skanderbega a další národní hrdiny a jejich odpor proti tureckým utlačovatelům. Otec Nikaj byl zatčen po komunistickém převratu v zemi ve věku 82 let v roce 1946 a obviněn z podpory protistátních aktivit a plánování převratu, což vzhledem

k jeho věku působí poněkud absurdním dojmem. Přední albánský vlastenec, autor kolem 400 literárních textů zemřel po pěti letech ve věznici 16. ledna 1951.

Vojtěch Vlček

Mgr. Vojtěch Vlček, historik a pedagog, spolupracovník Ústavu pro studium totalitních režimů

EXODUS Z ISLÁMU

Evangelizace bez misie není možná

V posledních desetiletích výrazně stoupá počet konverzí muslimů ke křesťanství. Církev by této dynamice měla věnovat větší pozornost.

Agentura *Kathnet* otiskla komentář Armina Schwibacha k nejnovější Papežské ročenke (2016) a k Výroční statistice Církve za rok 2014. Z jejich údajů vyplývá, že za devět let vzrostl počet katolíků více než počet světového obyvatelstva: 14,8 % oproti 10,8 %. V roce 2014 představovali katolíci 17,8 % populace (v roce 2005 to bylo 17,3 %).

Největší nárůst nastal v Africe, dvakrát tolik než v Asii. Za tutéž dobu překročil nárůst počtu katolíků růst celkového počtu obyvatelstva o 23,8 % a v roce 2014 činil počet katolíků 215 milionů. 17 % katolíků jsou Afričané – nárůst o 3,2 %, zatímco počet Evropanů klesl za deset let z 25,2 % na 22,6%. Přesto se stále uvádí, že nejrozšířenějším náboženstvím na světě je islám.

Pravdou ovšem je, že křesťanství je stále ztotožňováno se západním obrazem světa – materialistickým, hédonistickým a relativistickým. Kvantita nevypovídá o kvalitě. Statistická ročenka uvádí: rok 1993 – křesťané 1.833.022.000 (z toho katolíci 1.025.585.000), muslimové 971.328.700; 2002 – křesťané: 2.000.000.000 (podíl katolíků neveden), muslimové 1.300.000.000; 2007 – křesťané 2.153.626.420 (z toho katolíci 1.115.000.000), muslimové 1.322.793.214. Z toho plyne, že islám

v číslech nepřekonal křesťanství, ale podíl katolíků. Samozřejmě je třeba uvést, že islámská čísla nejsou tak objektivní jako křesťanská: existují země, jejichž obyvatelstvo je označováno jako 100% muslimské, což nepochybně není pravda.

Zajímavější – a to by křesťané, zejména katolíci, měli uvážit –, je fenomén stoupajících konverzí muslimů ke křesťanství.

I když nekřesťané mohou být spaseni skrze milost darovanou od Boha, Církev nemůže přehlížet, že jim ve světě chybí to nejvyšší dobro: poznání pravé tváře Boží a přátelství Ježíše Krista.

tanství. Ze strany Církve se této dynamice věnuje jen málo pozornosti a důraz se spíše klade na mezináboženský dialog. Nezřídka se setkáváme s názorem: je lepší konvertity nepřijímat, spíše jim pomoci, aby své náboženství žili co nejlépe: tedy – odmítnutí misie.

Fenomén konverzí se dokonce potlačuje. Je to proces, který probíhá v tichosti, a přitom se týká milionů lidí na světě.

Podle údajů britských *Times* se už v roce 2008 15 % evropských muslimů svého náboženství vzdalo a většina z nich přestoupila ke křesťanství: jen ve Velké Británii to bylo 200.000 muslimů. Ve Francii se podle odhadů obrací ke křesťanství 15.000 muslimů ročně; 10.000 z nich se stalo katolíky, zbytek se připojil k protestantským společenstvím.

Šejk Ahmad al-Katání už v roce 2007 řekl znepokojeně v interview pro televizi Al-Džazíra, že právě v Africe, kde byl islám nejrozšířenějším náboženstvím, silně za posledních sto let klesl, zatímco počet katolíků stoupl z 1,2 milionů v roce 1902 na 215 milionů koncem století. K tomu přibývá věřících i jiným křesťanským společenstvím. Každou hodinu, zdůraznil, se v Africe obrátí ke křesťanství 667 muslimů, každý den 16.000, každý rok 6 milionů.

Faktem je, že islám ve světě roste díky porodnosti, křesťanství díky konverzím. Jak řekl evangelikální kazatel Wolfgang Simpson, v posledních desetiletích přešlo ke křesťanství více muslimů než v minulých staletích. V Alžírsku vedla masová konverze 80.000 lidí k tomu, že vláda vydala zákon, který křesťanský „proselytismus“ přísně trestá. V Maroku si tisk stěžuje na obrácení 40.000 muslimů. V Súdánu se v posledních dvaceti letech

obrátilo ke křesťanství 5.000.000 lidí, navzdory tvrdému pronásledování ze strany vlády. Po desetiletích válek s fundamentalisticko-islámským pozadím dochází v Kašmíru k mnoha tajným konverzím. Lidé už nedokážou s fundamentalismem žít a přicházejí do Církve, aby tam našli mír. Muftí von Perak z Malajsie odhaduje počet lidí, kteří oficiálně odešli od islámu, na 250.000. Státem schválená apoztaze je zde pro etnické menšiny právem.

Především evangelikální křesťanská hnutí jsou v misionářské činnosti horlivější než dříve. A co katolická církev? Už vícekrát poukázal P. Samír Chálil Samír SJ –

jezuita a specialista na islám – na to, že v zemích s islámskou většinou mají katoličtí kněží i biskupové sklon nepřijímat lidi inklinující ke křesťanství a ve jménu interreligiozního dialogu od konverze odrazovat. Ukazuje se tedy, jak důležitá je „Instrukce ohledně některých aspektů evangelizace“, kterou vydala Kongregace pro otázky víry v prosinci 2007: musí být naléhavě a jednoznačně jasné, že evangelizace bez misie není možná.

V Instrukci se říká: „I když nekřesťané mohou být spaseni skrze milost darovanou od Boha, nemůže Církev přehlížet, že jim ve světě chybí to nejvyšší dobro:

poznání pravé tváře Boží a přátelství Ježíše Krista. Neboť není nic krásnějšího, než být nalezen evangeliem, být nalezen Kristem. Není nic krásnějšího, než ho poznat a jiným darovat jeho přátelství.“ Právě katoličtí křesťané, zvláště tváří v tvář migračním proudům, které neberou konce, musejí zase najít odvahu, aby uznali svůj nejpůvodnější úkol a odvážně ho plnili. Jedná se přitom o službu lidstvu: službu pravdě, službu Bohu, který je láska. *In hoc signo vinces.*

Armin Schwibach
<http://www.kath.net>
Přeložila Michaela Freiová

DOST BYLO KOSTELŮ

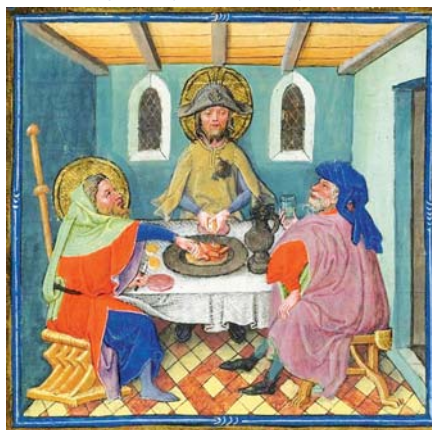
Co se platí z Norských fondů

Případ Evy Michalákové, jíž v Norsku před pěti lety odebrali dva syny, a nedávny případ norskoo-českého rodičovského páru a jejich devítiměsíční vážně nemocné holčičky, kterou tamní úřady nakonec rodičům po čtvrt roce vrátili, mají jeden společný rys – podivnou liknavost české vlády. Jednotliví ministři sice na Norsko občas zaláteří: ministryně práce Michaela Marksová Tominová loni v říjnu po adopci jednoho z chlapců Michalákové oznámila, že „je pobouřena“, premiér píše dopisy svojí norské kolegyni a po její nicneříkající odpovědi se veřejně zaváže, že „nepoleví v diplomatickém tlaku“, ministr zahraničí Lubomír Zaorálek si pozval norskou ambasadorku k podání vysvětlení.

Celé to ale budí dojem, že ministři jsou k takovým výrokům prostě tu a tam dotlačeni veřejným míněním. Michalákové stát po léta sliboval pomoc, teprve až sama projde kolečkem norské justice. Nejnověji se český stát rozhodl svůj zájem o případ demonstrovat nikoliv účastí u tamního soudu (která byla přípustná), nýbrž dopisem.

Když lidé v debatách přemýšlejí o důvodech tohoto záhadného chování Sobotkovy vlády, s železnou pravidelností se v nějakém momentě vynoří šifra „Norské fondy“. Co přesně Norské fondy jsou, kolik peněz se z nich rozděluje, kdo určuje, jestli z nich víc přiteče do České republiky, nebo do Rumunska? A mohli by dárce, pokud by Sobotkova vláda vůči Norsku skutečně postupovala razantněji, za trest utáhnout kohoutek?

Kniha hodinek Kateřiny Klevské (1410)
Foto: Flickr, ayacata7 (CC BY-NC-ND 2.0)

© 2016

© 2016

© 2016

© 2016

© 2016

© 2016

© 2016

© 2016

© 2016

© 2016

© 2016

© 2016

© 2016

© 2016

© 2016

© 2016

© 2016

© 2016

© 2016

Jak se dělí koláč

To, co rozumíme pod Norskými fondy, je přísně vzato složeno ze dvou zhruba stejně velkých fondů. Jeden Norsko financuje zcela samo, druhý je oficiálně fondem Evropského hospodářského prostoru (EHP), i do něho ovšem 96 procent peněz přijde z Norska. Ve fondech EHP se kromě Norska angažuje i Lichtenštejnsko a Island. Všechny tři země platí do fondu nikoliv ze své vrozené dobroty, ale jako vstupné na velký trh Evropské unie. Možnost obchodovat s EU bez cel získala inkriminovaná trojice zemí v roce 1994, a když se o deset let později EU rozšířila do postkomunistické Evropy, vytvořilo ještě Norsko výlučně pro chudé Výchooevropany zmíněný paralelní fond (takže Řecko, Portugalsko a Španělsko mohou žádat o granty pouze z fondu EHP). Protože ale naprostá většina rozpočtu obou fondů přiteče z Osla, můžeme v klidu dál psát o Norských fondech.

Podobně jako mnohem známější tzv. strukturální fondy EU mají i Norské fondy pětileté rozpočtové období, které se však podle potřeby může pro-

táhnout, tak jako se kvůli byrokratickým zádrhelům protáhlo druhé období, které mělo skončit v roce 2014, pak ale bylo protaženo o tři roky. Jednání o každém rozpočtovém období mívá dvě základní fáze. Ta delší a podle insiderů důležitější se odehrává mezi donory, tedy Norskem, Islandem a Lichtenštejnem, na jedné straně a Evropskou komisí na straně druhé. Tady se dohaduje celková suma – v dobíhajícímu druhém období to bylo 1,8 miliardy eur.

Ve druhé fázi jde o rozpočítání těchto peněz mezi jednotlivé příjemce (ve fondu EHP je 16, v NF 13 států). Kdybychom připustili, že Norsko je skutečně ochotno trestat Českou republiku, pokud ta by se razantně zapojila na straně Evy Michalákové proti norské sociálce Barnevernet, má k tomu příležitost právě v této druhé fázi. Ředitelka odboru mezinárodních vztahů na ministerstvu financí Zuzana Kudelová se ale zapřísáhá, že k celkové částce pro Českou republiku se stejně jako u ostatních obdarovaných zemí dochází podle objektivních kritérií a v zásadě mechanickým výpočtem, tedy kombinací HDP, velikosti země a – pozor – úspěšnosti, s níž se v předchozím finančním období podařilo vyčleněné peníze opravdu vyčerpat: „Za první období v letech 2004 až 2009 jsme měli úspěšnost 93 procent, Norové přitom považují jakékoliv číslo nad 80 za úspěch.“

A čerpat norské peníze se Čechům celkem daří. Proto také na ministerstvu financí v Praze předpokládají, že by částka pro Českou republiku v příštím finančním období mohla být ze 131 milionů eur (3,5 miliardy korun) o několik milionů eur navýšena. Tahanice kolem dětí Evy Michalákové by v takovém případě mohly český stát přijít na několik milionů eur, těch, o které se mělo navyšovat a nakonec nebude. Kdyby to byly řekněme čtyři miliony eur, přijdou žadatelé z České republiky o 100 milionů korun. Což, doufejme, není suma, pro niž by vláda na mezinárodním parketu žmolala čepici.

Čas pro nevládní sektor

Zdá se, že důležitější než několik desítek milionů korun bude jakési přeshraniční ideové souznění. Zhruba polovina pro-

gramů placených z Norských fondů je neideologická a radost by z nich měla asi každá politická reprezentace: studentské výměny a stipendia, školství, výzkum, boj proti přeshraničnímu zločinu. Norové od začátku kladli důraz na granty pro školství, zdravotnictví nebo sociální péči. Ovšem druhým obdobím (od roku 2009) počínaje se mezi jejich prioritami objevuje masivní podpora neziskového sektoru v České republice a družba s norskými nevládkami. Ani v dobách,

Kniha hodinek Kateřiny Klevské (1410)
Foto: <https://www.themorgan.org>

Tahanice kolem dětí Evy Michalákové by český stát mohly přijít na několik milionů eur. Což, doufejme, není suma, pro niž by vláda na mezinárodním parketu žmolala čepici.

kdy se vlády účastnili Bursíkovi zelení, přitom tato subkultura neměla takové zastání, ne-li přímo zastoupení v české vládě jako dnes. Reálnou sílu progresivistů v ČSSD netřeba přeceňovat, v Sobotkově vládě ale progresivisté mají nadproporční zastoupení – jak přímo mezi kádry na Úřadu vlády, tak v osobě ministra zahraničí Lubomíra Zaorálka, ministra bez portfeje Jiřího Dienstbiera a především dvou žen na ministerstvech s důležitou portfejí: Michaely Marksové Tominové na sociálních věcech a Kateřiny Valachové na školství.

Právě Marksová Tominová se ke kauze Michalákových kromě loňského října, kdy si odebrání rodičovských práv a adopce žádaly ostřejší reakci, vyjadřovala v zásadě nepříznivě pro Michalákovou. V ministerstvu práce a sociálních věcí se nám spojují oba možné důvody, ideový i peněžní.

Úřad poslední dva roky mohl z Norských fondů čerpat 73 milionů korun v projektu „Ohrožené děti a mládež“ na – pozor, úřední čeština – „zlepšení a deinstitucionalizaci systému péče o ohrožené děti a mládež“. Tím se rozumí financování reformy, během níž se děti z dětských domovů mají rychleji přesouvat k pěstounům, ať už trvalým, nebo přechodným, kteří to dělají za pravidelný plat. Ve své vznikající podobě byla tato reforma mírně řečeno sporná.

Z dané sumy bylo 27 milionů korun vyčleněno na „kodifikaci právní úpravy podpory rodin, náhradní rodinné péče a systému péče o ohrožené děti“ – jinými slovy tu Norové projevíli ochotu 27 miliony korun dotovat v České republice vznik nového zákona, který by představoval pokrokářů vtělil do paragrafů. Daný program byl schválen v létě 2014 na dva roky, tedy se téměř dokonale kryje s dobou, po kterou Eva Michaláková boj o své děti přenesla na veřejnost. Na dotaz *Týdeníku Echo*, za co přesně se tento balík utrácel, mluvčí ministerstva odepsal takto: „Konaly se konzultace s odborníky, kulaté stoly s mezinárodní účastí, semináře.“ Drtivá většina peněz prý vyčerpána nebyla, nicméně vzniklo také mnoho analýz, které budou uplatněny, až jednou bude zákon předložen – zatím ho totiž Marksová Tominová pod dojmem protestů z některých jiných ministerstev, ale i krajů (ovládaných vesměs ČSSD, tedy asi jejím tradičním křídlem) uložila ad acta.

Ale i kdybychom si odmysleli tento pozastavený velkoprojekt, zůstává pokrokářům v Norských fondech pořád dost železky v ohni. Jeden z patnácti tematických programů se přímo jmenuje „Program pro nevládní neziskové organizace“, je oceněn celkovou částkou 11,4 milionu eur (300 milionů korun); v dalším programu, jehož barokně dlouhý název začíná slovy „Sjednocení rovnosti

žen a mužů“, čekalo na zájemce 190 milionů korun. Příležitosti žádat o granty mají neziskovky i v některých dalších kapitolách. V programu nazvaném celkem nevinně „Biodiverzita, monitoring a změna klimatu“ jsem součtem několika rozdaných grantů, které mají v popisu veřejnou osvětu čili kampaň o klimatické změně (za tímto termínem je dnes krajně kontroverzní teorie a tudy zpolitizovaná věda), za chvíli přišel k částce 100 milionů korun. Program „Sociální začlenění“ obsahuje jedinou položku: 32 milionů korun, o něž si požádal Úřad vlády ČR na Kampaň proti rasismu a násilí. Vznikla z toho iniciativa HateFree.cz k profesionálnímu vyvracení tzv. proticizineckých hoaxů, ale ve skutečnosti dosti jednostranný účastník v debatě o přístěhovalecké a azylové politice.

Bylo to krásné

Takhle politicky vyšínuté nebyly Norské fondy vždycky. V prvním finančním období 2004–2009 šla více než polovina peněz poskytnutých z NF českým žadatelům do kapitoly „Uchování evropského kulturního dědictví“ čili na tuzemské památky. Pavel Jirásek byl v letech před rokem 2004, kdy se první rozpočtové období Norských fondů dohadovalo, úředníkem ministerstva kultury: „Původně se na uchování kulturního dědictví navrhovalo asi 35 procent. Vytáhli jsme to ve spolupráci s ministerstvem financí na nějakých 55 procent.“ Bylo to více než 50 milionů eur, hodně přes miliardu korun.

Tenkrát ještě evropské strukturální fondy na kulturní dědictví vůbec nepamatovaly. Norské fondy ano, a navíc měly z pohledu českých památkářů, restaurátorů a historiků několik dalších plusů: žádosti pod 40 milionů korun, které mohou uspět tady, nesvádějí k vytváření bombastických projektů, jak k nim naopak svádějí strukturální fondy, k nimž nemá cenu podávat žádost, pokud to není v řádu stovek milionů. S tím se pojí další výhoda NF: o žádostech na rozdíl od žádostí do strukturálních fondů nerozhodují krajší politici, ale rovnou ministerstvo v Praze – a posléze samozřejmě Oslo.

Pro úspěch u strukturálních fondů EU je vhodné vypíchnout v žádosti ně-

jaký ten „atraktor turistického ruchu“, jímž může být konferenční centrum v opraveném zámku, hotelové pokoje, případně cyklostezka. U Norských fondů se naopak dá jít rovnou k tzv. památkové podstatě a opravovat vzácnou stavbu, i když třeba nebude mít velkou šanci, že se v ní rozvine kongresová turistika. David Rath svého času uspěl u strukturálních fondů EU s rozmáchlým plánem vytvořit za 210 milionů korun na zám-

Ještě nikdy nebyla na straně českého státu pro norskou pokrokářskou agendu tak úrodná půda jako s nynější vládou.

Gaston Phébus, Livre de chasse (1410)
Foto: Wikimedia Commons

ku v Buštěhradu kongresové středisko a jakýsi „středočeský Žofín“, tedy dějiště velkých plesů.

I v dobíhající období zůstává podpora kultury s 21,5 milionu eur největším jednotlivým programem Norských fondů, nicméně z oněch 21,5 milionu eur je třeba odečíst až pětinu na současné umění, což v prvním období nebylo. Zbývajících 19 milionů eur k záchraně památek je méně než šestina, asi 17 % celkové sumy pro Českou republiku. Památkáři, kteří mají zkušenosti se sháněním peněz na záchranu architektonického a uměleckého dědictví, se shodují, že dosáhnout na Norské fondy dnes je jednoznačně těžší než před deseti lety. Ve druhém období přišlo „na památky“ 200 žádostí, vzhledem k tomu bylo možné šestadvacet. „Takový

převís poptávky nad nabídkou jsme měli už jen u výzkumu,“ konstatuje Martina Bečvářová z ministerstva financí.

Že se Norové u nás chtějí víc soustředit na neziskový sektor než na památky, může být dáno tím, že jejich vlast venkovským barokem zrovna nepřetéká, zato pokrokáři ve veřejném životě ano. Každopádně na oficiálních stránkách Norských fondů čteme: „Zatímco v prvním období byla téměř polovina podpory investována do revitalizace kulturního dědictví, nyní jsou finance rozděleny rovnoměrněji (...) Speciální důraz je pak kladen na témata jako dobré vládnutí, udržitelný rozvoj, boj proti nesnášenlivosti a korupci a rovné příležitosti žen a mužů, což jsou hodnoty, které Norsko považuje za zcela klíčové.“ Fondy se ještě pochvává, že díky speciálnímu programu pro neziskové organizace získává teď i v České republice občanská společnost „silnější slovo ve všech oblastech veřejného života“.

Úředník norské ambasády v Praze, který má administraci fondů na starosti, šalamounsky tvrdí, že Norové u nás skrze své peníze neprosazují žádné neomarxistické cíle: „Jediným cílem Norských fondů je zmenšovat sociální rozdíly mezi Norskem a zeměmi, které prošly čtyřiceti lety komunistické diktatury.“ Přesun zájmu od kostelů, tvrzí, varhan a gobelínů k nevládkám je na norském ministerstvu zahraničí dlouhodobá tendence. Ještě nikdy ale na straně českého státu pro jejich pokrokářskou agendu nebyla tak úrodná půda. Tím je dnešní situace kolem Norských fondů unikátní a svým způsobem i nebezpečná.

Daniel Kaiser

Se svolením šéfredaktora převzato
z Týdeníku Echo 7/2016

Úředník norské ambasády v Praze, který má administraci fondů na starosti, šalamounsky tvrdí, že Norové u nás skrze své peníze neprosazují žádné neomarxistické cíle.

HLEDÁ SE KONZERVATIVNÍ ČASOPIS

Jak by měl vypadat a čím by se měl vyznačovat dobrý konzervativní časopis? A lze nějaký takový nalézt na českém mediálním trhu?

Ze zajímavé analýzy Jana Mazance ve 4. čísle *RC Monitoru* o časopisu *Respekt*, coby „jedinečném liberálním časopisu“, jenž přes všechny nečnosti vykazuje růst čtenosti, na nás může padnout smutek. Zvláště, je-li autorův text zakončen povzdechem, že „v Česku není žádný konzervativní časopis (bez konfesního vyhranění), který by byl aspoň z poloviny tak jedinečný a nápaditý jako *Respekt*, ovšem na druhé straně názorového spektra“.

Směry konzervativního myšlení

Hledání sekulárního konzervativního časopisu na českém mediálním trhu opravdu může činit potíže. Už proto, že o jediné pravém a správném konzervatismu panují různé představy. Připomeňme si proto několik stále platných zásad konzervatismu, vycházejících ze tří směrů konzervativního myšlení: německého – založeného na kulturní jednotě, francouzského – odmítajícího revoluce a hájícího křesťanský řád a britského – zastávajícího skepticismus a zachování jednotného suverénního státu. Konzervatismus obecně se vzpírá radikálním změnám, nebrání však pozvolnému vývoji. Má důvěru v osvědčené společenské a rodinné hodnoty a nedůvěru v utopie, sociální inženýrství a anarchii. Podporuje autoritu a tradici, má zdravou stabilizační funkci také v hospodářství a je trvale přítomen ve světové politice.

Konzervatismus v českých periodikách

Vydavatelé periodik s výskytem konzervativních témat ovšem vytvářejí (především z kasovních důvodů) pozoruhodné slepence různých -ismů, čímž konzervatismus deformují často k nepoznání. Nejčastěji vytěšňují z orientace listu v „ateistických Čechách“ tolik neoblíbené křesťanství. Nám, čtenářům katolického *RC Monitoru*, se to nemusí líbit, nicméně máme svůj konzervativní čtrnácti-

deník, kde nacházíme, co potřebujeme nejnaléhavěji. Zvídavější mohou hledat konzervativní obohacení na škále nekonesných periodik. Existuje například internetový měsíčník a tištěný čtvrtletník *Konzervativní listy* vydávaný občanským sdružením Konzervativní klub. Zabývá se mimo jiné budoucností politické praxe, povinnou předškolní docházkou či hrozbou putinovského Ruska. Vzhledem k nepočtenému autorskému zázemí a nestejně kvalitě příspěvků patrně zaujme okruh méně náročných čtenářů.

Konzervatismus má důvěru v osvědčené společenské a rodinné hodnoty a nedůvěru v utopie, sociální inženýrství a anarchii. Podporuje autoritu a tradici, má zdravou stabilizační funkci také v hospodářství a je trvale přítomen ve světové politice.

Dalším poloprofesionálním periodikem s konzervativní tematikou je (zvláště na Moravě známý) dvouměsíčník *Svědomy*. Vyznačuje se důrazem na vlastenečství, antikomunismus a obhajobu skutečných lidských práv. Mezi známější autory zde patří Vladimír Podracký a František Rozhoň. Zamýšlejí se např. nad multikulturalismem: „Multikulturní škola, ve které se zakážou kříže, je nesmyslný útok na domácí kulturu.“ (Podracký) Píší rovněž o zneužívání lidských práv: „Vraťme jim původní význam ochrany našeho práva na vlastní pohled na svět před jakobínským složek moci.“ (Rozhoň) Nerovnoměrná úroveň textů a spíše lokální orientace limitují význam časopisu.

Za příklad nepodařeného hybridu s bulvárem může sloužit společenský časopis *Reflex*, který řadou textů může vzbuzovat konzervativní dojem. Má také několik autorů s konzervativní erudicí (Bohumil Pečinka, Benjamin Kuras, Bohumil Doležal, Jefim Fištejn), snaží se však přilákat hlavně většinové čtenáře. Zařazuje rubriky o životním stylu, automobilech a pravidelné křížovky. Image *Reflexu* nevylepšuje ani tradiční komiks Zelený Raoul (očima Ufona) ani fotosoutěž Cannabis Cup (fotky konopí).

Echo

Asi nejbližší ke konzervativnímu periodiku má názorový *Týdeník Echo* a internetový deník *Echo24*, které vznikly v roce 2014 jako reakce na ovládnutí vydavatelství MAFRA miliardářem Andrejem Babišem. Redakce *Echa* k tomu uvádí: „Zahraniční vlastníci českých médií se začali dostávat do ekonomických ztrát a rozhodli se své tituly prodávat... Novým majitelům mají média ochránit jejich ekonomické nebo politické zájmy. Týdeník *Echo* a *Echo24.cz* žádné takové pozadí nemá. Chce být protiváhou oligarchizovaným českým médiím.“ Jakoby vedlejším produktem vzpoury proti oligarchovi Babišovi byla krystalizace konzervativního myšlení, související i se zjištěnou dobou krize eurozóny a migrační krize, v níž liberální unijní elity selhaly.

A jsou to zvláště texty exulantů z Lidových novin Martina Weisse, Lenky Zlámalové a Daniela Kaisera, na něž lze přikládat konzervativní měřítko. Ale i výběrem externích autorů, poskytovatelů rozhovorů nebo účastníků Salonů *Echa* se časopis přiklonil ke konzervativní orientaci. Důležité je, že texty neulpívají na povrchu, ale analyzují i skryté souvislosti a přesně míří k podstatě věci. O krizi eura např. Weiss píše: „Euro bylo natolik propojeno s ideálem evropské integrace samotné, že mnoho lidí si vsu-

gerovalo, že být proti euru znamená být proti všemu dobrému, co evropská integrace přinesla, ba dokonce proti samotnému míru v Evropě.“ Nebo německý ekonom a spisovatel Thilo Sarazin v Kaiserově rozhovoru: „Pegida je demonstrace, která se jednou do týdne koná v Drážďanech, nic víc a nic míň. Nejsou žádné indicie, že by snad většina demonstrantů byli pravicoví radikálové, rasisti, xenofobové. Zjevně jsou to úplně normální občani Drážďan.“ O „ukradeném dětství“ píše Zlámalová: „Kamarády ve volném čase často nahrazují počítače, tablety a telefony. Ve virtuálním světě je mimochodem mnohem větší riziko, že dítě

narazí na nebezpečného člověka, který je dokáže vylákat a svést, než na ulici.“

Ani *Echo* samozřejmě není jednoduše konzervativní medium. I zde je patrná snaha o širší ideový záběr vyhovující průměrnému čtenáři. Ale již dosažená konzervativní zkušenost i vytříbenost dělá z něj zřetelnou jedničku v té části mediální scény, která je protipólem levicově liberální ideologie.

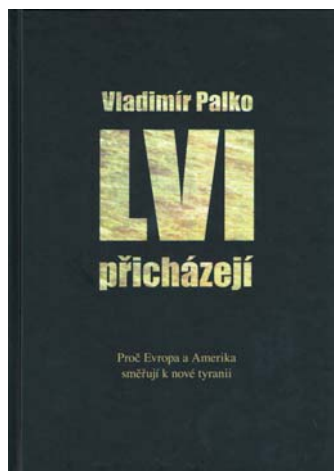
Ferdinand Peroutka
(Mezititulky redakce)

Ferdinand Peroutka, jr.,
novinář a publicista

Vladimír Palko: Lvi přicházejí

Proč Evropa a Amerika směřují k nové tyranii

Bývalý slovenský ministr vnitra za KDH Vladimír Palko se v knize *Lvi přicházejí* věnuje otázkám morálky a etiky, a to zejména morálky a etiky v politice. Základní autorovou tezí je to, že současný Západ – tedy především Evropská unie a Spojené státy americké – směřuje k nové tyranii, přičemž základním „bitevním polem“ se stává oblast pro většinu lidí mnohem zásadnější než společenské vlastnictví výrobních prostředků, totiž rodina a s ní související otázky ochrany života, manželství a výchovy dětí. Z marxismu ekonomického se stal marxismus kulturní; revoluční generace osmašedesátého roku na Západě slezla z barikád, trička s Che Guevarou vyměnila za obleky, nechala se zvolit do parlamentu a zahájila dlouhý (a úspěšný) „pochod institucemi“.

Výsledkem byla naprostá eroze hodnot ještě před pár desetiletími pokládaných za jasně dané a zřetelná změna kulturního paradigmatu.

Dlouhý pobyt ve vysokých funkcích slovenské politiky poskytl autorovi bohatý materiál. Sám křesťanský demokrat, své ideové soupeřnické, včetně stranických kolegů ze slovenského KDH, v ní nikterak nešetří. Pozastavuje se především nad nečekaně početnými případy, kdy levicovou, „kulturně-revoluční“ agendu, jakou je umělý potrat, eutanazie či svazky homosexuálů, pomáhali prosazovat, ale často i iniciativně navrhovali právě křesťanští demokraté.

Název knihy *Lvi přicházejí* odkazuje k pronásledování křesťanů ve starověkém Římě. Velkou pozornost totiž autor věnuje dokumentaci případů pronásledování křesťanů za jejich přesvědčení v dnešní Evropě a Americe. Pro pamětníky pronásledování za bývalého režimu a nadějí upínajících se právě k Západu zní tato myšlenka přinejmenším nezvykle, možná kacírsky. Autor však přesvědčivě dokazuje, že k tomu pronásledování dochází, případy se množí a jsou stále vážnější.

Mgr. Lucie Cekotová

Kartuziánské nakladatelství 2016

Váz., 436 s., 350 Kč, objednávky na jirkabrauner@gmail.com

Kurzy v Centru naděje a pomoci

V sobotu 5. 3. se v Brně konal akreditovaný seminář „NAPROHELP, úspěšná cesta k dítěti“. Metoda NAPROHELP si získává stále větší pozornost i mezi dalšími gynecology, jak v České republice, tak i na Slovensku. Tímto seminářem se rozšířily řady těch, kdo chtějí pomáhat a mají nejen empatii, poradenské dovednosti, ale především měli možnost získat znalosti nezmanipulované tlakem farmaceutických firem či nějakými osobními zájmy. Seminář se bude konat opět na podzim.

30. 3. Diskusní setkání pro rodiče a prarodiče dětí mladšího školního věku, případně předškoláků na téma „*Sexualita a jak o ní s dětmi hovořit*“

31. 3. především pro snoubence, ale i pro novomanžele je připravené jednorázové setkání „*O sexualitě pro snoubence*“

4. 4. jednorázové setkání pro ty, které zajímá, jak správně určit neplodné a plodné dny v období po porodu

7. 4. začíná kurz STM PPR v rozsahu čtyř čtvrtěčních odpolední

13. 4. setkání pro rodiče dospívajících dívek na téma „*Když dcera dospívá*“

16. 4. začíná opět sobotní kurz STM PPR
Více informací o jednotlivých akcích na <http://www.cenap.cz/>

CENAP

Oprava

Zdravím ze Strážnice, chtěl bych opravit dvě informace, které jste uvedli v posledním čísle *RC Monitoru* v Historickém kalendáři.

Za prvé: podle nejnovějších studií nemůžeme přesně stanovit datum narození svatého Josefa Kalasanského (určitě ne 11. 3. 1556); dnes odborníci na život a dílo svatého Josefa Kalasanského uvádějí rok narození 1557.

A za druhé: piaristé přišli na Moravu (do Mikulova) v roce 1631, a ne v roce 1634.

To jenom dvě malé poznámky. Děkuji za zveřejnění informací ze života našeho zakladatele.

P. ThLic. Lukasz Karpinski SP

NA NÁRODNÍ POCHOD PRO ŽIVOT SI POJEDEME PRO POVZBUZENÍ

Martin a Kateřina (oba 32) Hasoňovi jsou mladí manželé, kteří na oslavení prvního desetiletí manželství ještě teprve čekají. Je to ale silná dvojka, kterou jsme oslovili proto, že nechybí na pochodech pro život v Brně a v Praze. Právě o tom, jak to má rodina se čtyřmi malými dětmi (šestiletým Matějem, čtyřletým Jakubem, dvouletým Antonínem, roční Anežkou a očekávaným pátým děťátkem) z předpolí Brna, jsme si povídali. Hasoňovi jsou věrnými spolupracovníky organizátora Národního pochodu pro život, Hnutí Pro život ČR. Neúnavně s lidmi hovoří, snaží se šířit informační materiály, intenzivně a s vynalézavostí vlastní křesťanskému zápalu hledají cesty, jak posílit myšlenku úcty k lidskému životu od početí a udržet svůj život v jednotě – slova odpovídají skutkům.

Letošní ročník Národního pochodu pro život je již šestnáctý. Vy jste patrně nebyli svědky každého ročníku, ale zajímalo by mne, zda vidíte nějaké změny v průběhu let, kdy jste měli možnost se ho zúčastnit. Co je jinak, možná lepší, nebo naopak horší než dřív?

My jsme spíše účastníci-školácci. Letos jedeme na náš pátý pochod. Ono se to nezdá, ale na pochod se člověk musí naučit jezdit. Není to občas žádná legrace. Jeden rok nám cesta autem tam trvala šest hodin, všechny děti se nám poblínkaly. Byli jsme tak zničení, že jsme se chtěli otočit a jet domů. Jindy jsme v Praze zabloudili, spletli si kostel a pochod dobíhali. Teď už jezdíme spolu s dalšími rodinami vlakem a je to tak lepší. Letos se podařilo domluvit výhodnou společnou jízdu vlakem z Brna s dětmi do 15 let zdarma. Těšíme se, že se na stránkách Pochodu přihlásí více rodin, které pojedou s námi. Pokud jde o nějaké změny, za těch pět let si jich mnoho neuvědomujeme. Možná proto, že máme oči upřené spíš dolů k dětem než kolem sebe. Pozitivní změnou pro nás asi byla možnost

Rodina Hasoňových (uprostřed) na brněnském pochodu Odvaha k životu 25. 2. 2015
Foto: Flickr, Hnutí Pro život ČR, Kateřina Kubíková (CC BY-NC-ND 2.0)

Pokud co nejvíc lidí postaví Boha a úctu k němu zpátky na první místo, a to nejen soukromě, ale třeba i při slavení mše svaté, najdou ve svém životě prostor a sílu pro službu životu, službu bližním.

účastnit se různých liturgií. Poprvé to byla mše v kostele sv. Jiljí, potom byzantský obřad a minulý rok mimořádně krásná římská liturgie v kostele sv. Gabriela. Potěšilo nás, že kostel byl úplně zaplněn. Letos nás mile překvapilo sloužení pontifikální mše svaté přímo v katedrále a také pozvání rodin na společný oběd.

Patříte mezi ty, kteří jako dobrovolníci neúnavně šíří materiály Hnutí Pro život ČR, organizátora pochodu, a starají se o to, aby se také nabídka pomoci skrze projek-

ty Poradny Aqua vitae a iniciativy Nesoudíme, pomáháme dostala dál k těm, kteří ji potřebují. Jaké máte zkušenosti s touto praktickou formou spolupráce?

Postupujeme spíš v malých krůčcích, v rámci příležitostí a našich možností. Nejprve jsme se připojili k brněnskému pochodu, na kterém se rozdávají letáčky kolemjdoucím lidem. Ten navštěvujeme pravidelně. Minulý rok jsme dostali za úkol domluvit podporu projektu Nesoudíme, pomáháme v Brně, ale ještě se nám to nepodařilo dokončit. Ve farnostech, ke kterým máme blízko, nabízíme odebrání RC Monitoru (popř. zpravodaje HPŽ ČR), protože jsme přesvědčeni o tom, že pravidelná četba katolických článků formuje člověka mj. k ochraně života. Doufáme, že se tato periodika dostanou do více farností. Někteří kněží ale raději nechávají objednání na jednotlivcích, místo aby vzali na zkoušku rovnou pár kusů pro celou farnost a třeba vyzvali věřící, aby si časopisy prohlédli a dodali své doporučení – což je, myslíme si, pro šíření lepší.

Jak se těšíte na letošní ročník Pochodu pro život? Proč byste dalším doporučili, aby vyrazili také?

Víme, že není vždy jednoduché kdykoli přijmout dítě, a to i ve fungující rodině. Je dobré, když se každá žena dozví, kde může hledat radu a oporu, že jsou lidé, kteří jí rádi pomohou. Když se do akcí zapojí více lidí, je pravděpodobné, že se o nich dozví více žen, nejen díky letáčkům, ale třeba i prostřednictvím médií. Třeba pochod, který prošel Košicemi a pak dva roky na to Bratislavou a obemkl celé město, ten už se prostě přehlédnout nedá a jasně vyjadřuje správ-

ný postoj velké části společnosti. Účast na Pochodu je pro nás každoročně povzbuzením. Člověk vidí, že nás není jen hrstka, ale že o ochranu života usilují další tisíce lidí. Těšíme se i na setkání s rodinami, se kterými se nemáme možnost vidat častěji kvůli vzdálenostem.

Mnozí máme přirozený sklon podceňovat význam osvěty, význam šíření informací, trpělivého vysvětlování. S jakými problémy nebo dezinformacemi se mezi těmi, které potkáváte, setkáváte nejčastěji?

Setkáváme se s nesprávným chápáním cíle manželství, s nevědomostí v oblasti

manželské čistoty a s užíváním antikoncepce. Myslíme si, že je to způsobeno malou znalostí toho, co o manželství Církve učí, nebo i neochotou se tomu podřídit. Velký zmatek způsobují také rozdílné názory kněží nebo strach předložit katolické pravdy a zásady mladým lidem. Negativní vliv má i uzavírání smíšených manželství...

Co by se mělo změnit v tom hlavním myšlenkovém proudu v naší Církvi, aby se co nejvíce lidí zapojilo do práce, která znamená občanskou – křesťanskou – aktivitu ve prospěch služby člověku a tím i Pánu Bohu, který sám se stal právě Člověkem? Vidíte nějakou naději?

Naději vidíme v otočení pořadí „služba lidem“ a „služba Bohu“. Většina účastníků pochodů a aktivních ochránců života jsou věřící katolíci. Pokud co nejvíce lidí postaví Boha a úctu k němu zpátky na první místo, a to nejen soukromě, ale třeba i při slavení mše svaté, najdou ve svém životě i dostatečné místo a sílu pro službu životu, službu bližním. Kde je Bůh na prvním místě, tam je vše, i lidé, na správném místě. Naději vkládáme i v naše kněze a biskupy – na jejich nadšení pro ochranu života hodně záleží. Bylo by skvělé, kdyby všichni kněží měli zájem o větší propagaci pochodů pro život a sami je ohlašovali a na ně zvali, případně se jich také účastnili. Věřící by následovali spíše je než nějakou rodinu. Výborné je zařadit Národní pochod pro život přímo do kalendáře farních akcí a domluvit se třeba s okolními farnostmi na společné dopravě.

Jak vychováváte své děti k tomu, aby ctily dar života a časem, až povyrostou, si uvědomovaly, že za každý život Kristus položil ten svůj, aby Bůh mohl člověku nabídnout věčný život?

Vychováváme je – asi jako všichni rodiče – hlavně svým příkladem, a tak usilujeme o to, aby byl dobrý. Děti se akcí účastní s námi a vše jim vysvětlujeme slovy úměrnými jejich věku. Úcta k životu se ale předává spíš jednáním než slovy. Učíme je také znát katechismus a Písmo svaté a milovat a ctít Pannu Marii, která horlivě přijala posláni Matky a stala se tak vzorem všech matek.

Zdeňka Rybová

ABY KAŽDÁ ŽENA VĚDĚLA, ŽE V TOM NEZŮSTANE SAMA

NÁRODNÍ POCHOD PRO ŽIVOT

2. DUBNA 2016 V PRAZE

- 10.00 BOHOSLUŽBA V PRAŽSKÉ KATEDRÁLE
- 12.00 OBĚD PRO RODINY S DĚTMI
A DOPROVODNÝ PROGRAM NA KLÁROVĚ
- 14.00 POCHOD PRO ŽIVOT CENTREM PRAHY
- 16.00 ZAKONČENÍ NA VÁCLAVSKÉM NÁMĚSTÍ

REGISTRACE NA
POCHODPROZIVOT.CZ

PODLE ÚDAJŮ ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU BYLO
V UPLYNULÉM ROCE USMRČENO 20 000 DĚTÍ PŘED NAROZENÍM.

Jak to vidí Tomáš Hromek

Přetahovaná o naše děti

Minulý týden schválila poslanecká sněmovna novelu školského zákona, jež kromě jiného zavádí povinné předškolní vzdělávání. Za téměř nulové pozornosti médií a veřejnosti tak dochází k přenášení zodpovědnosti rodičů na stát a omezování rodičovských práv.

Základní argument navrhovatele je špatná připravenost dětí ze sociálně znevýhodněných rodin na školní docházku. Tento problém jistě existuje. Je také pravda, že povinná předškolní docházka může být pro tyto děti přínosem. Jsou však povinné školky tím správným řešením, které cílí na podstatu problému? Domnívám se, že nikoli. Vytvářet obecně závazné pravidlo z důvodu nezodpovědného chování menšiny není systémové. Podstatou problému není to, že problémové děti nechodily do mateřské školky, ale to, že jejich rodiče zanedbávají výchovu.

Zde však dochází k chybě. Z nějakého důvodu má stát dojem, že výchova dětí je rovněž jeho úkolem, odpovědností, a tím pádem i právem. Výchova dětí je ale přeci právem a povinností rodičů. Stát sice má určitým způsobem děti ochraňovat, především ale prostřednictvím postihování protiprávního jednání rodičů, kteří např. neplní vyživovací povinnost nebo ohrožují zdraví a život dítěte. Stejně je to i s ostatními mezilidskými vztahy. Stát do jisté míry chrání slabšího partnera před agresí toho silnějšího. Do toho, jak moc se manželé mají rádi, mu ale nic není. Obdobně platí, že rodiče mají povinnost děti řádně vychovávat, to ale neznamená, že jejich výchova je úkolem státu.

Navrhovatelé přijímané změny jako by zastávali názor, že to, co má být dítěti předáno v předškolním věku, a učivo základní školy jsou věci stejné podstaty, a obojí že lze tedy popsat v osnovách a vpravit do dětí ve školních institucích. Smyslem mateřských školek ale není dělba odpovědnosti za výchovu mezi rodiče a školku, ale umožnit rodičům, aby část svého času věnovali něčemu jinému než výchově dětí. Smyslem povinné školní docházky pak je zajistit dětem potřebné znalosti, které by si dítě doma nemohlo

osvojit vůbec, anebo jen s obtížemi, a poskytnout mu přehled, aby v pozdějším věku mohlo rozhodnout o své profesní budoucnosti. Je samozřejmé, že škola může mít zásadní vliv na vývoj osobnosti dítěte. Může se zde podařit mnoho dobrého a mnoho věcí pokazit. Skutečnost, že prostředí ovlivňuje člověka, je ale vlastní každé mezilidské situaci. Ve školství je tento vliv zvláště silný, protože osobnost dítěte se teprve vyvíjí. Z tohoto specifika by měl ale především vyplývat důraz na vlastnosti učitele. Současný stav je absurdní. Školám je svěřována mamutí odpovědnost při vytváření charakteru člověka, aspekt kvality učitele je ale přitom v podstatě ignorován.

Jistě není třeba popisovat mimořádnou citlivost a zranitelnost pětiletého dítěte. Není třeba rozvádět, že prostředí má zásadní vliv na vývoj dítěte. Je však navštěvování mateřské školky skutečně nutnou podmínkou zdravého vývoje předškolního dítěte? Navrhovatel o tom pochybnost nemá. Dokonce z tohoto předpokladu bez dalšího vychází a nezdržuje se jeho zdůvodněním. Neobtěžuje se úvahami, zda neexistují děti, o které matka ráda pečuje doma, a to např. z důvodu mateřské dovolené pro péči o jiné dítě. Nebo zda neexistují děti, jejichž hlídání rádi zajistí prarodiče, a nebo děti, u kterých je sociální kontakt s vrstevníky zcela přirozeně vytvořen v rámci rodinných a přátelských vztahů.

Nezabývá se ani osobností předškolního dítěte. Neřeší, že mohou existovat děti, u kterých vzhledem k jejich povaze, handicapům atd. bude domácí výchova vhodnějším způsobem přípravy na povinnou školní docházku. Navrhovatel automaticky předpokládá, že návštěva školky je dítěti ku prospěchu. Vůbec si nepřipouští možné problémy: nebezpečí šikany a vyloučení ze strany ostatních

dětí z důvodu tělesných specifíků, přiznání se ke křesťanské víře, nedostatečné orientaci v populárních pořadech a počítačových hrách nebo prostší výbavy. To, zda rodič má povinnost dítě tímto rizikům vystavit, nebo zda je to na jeho volbě, je přeci podstatné. Rodiče také mohou mít oprávněné obavy o obsahu programu, jemuž bude dítě ve školkách vystaveno, např. zavedení sexuální výchovy, prosazování homosexuality či genderismu.

Za asi nejzávažnější problém považuji to, že se zde objevuje určitá tendence. Dochází k posilování pravomoci státu v oblastech, kde stát tradičně žádnou pravomoc neměl, resp. kde jeho pravomoc končila s obsahem norem trestního a občanského práva. Dochází k přesouvání odpovědnosti za charakter člověka z rodiny na stát. Tím ale nezbytně vzniká riziko oslabování pocitu odpovědnosti rodičů za výchovu, a její kvalita je tedy ohrožena. Utváří se začarovaný kruh, jehož obětí je dítě. Kde je záruka, že v budoucnu nedojde k dalšímu posunu? Postačí, aby současná změna neměla předpokládaný efekt, aby problémy s určitými dětmi přetrvávaly. Úředníci ministerstva školství pak přijdou s novými výzkumy, podle kterých jeden rok školky nestačí, a v parlamentu bude rázem návrh na povinnou předškolní docházku od čtyř let nebo na omezení zatím relativně liberální možnosti vzdělávání dětí mimo školku.

Pokud ještě není pozdě a s navrhovanou změnou nesouhlasíme, nebudme neteční. Všechny politické strany (obzvláště před volbami) se zapřísahají tím, jak je zajímá názor jejich voličů. Tvrdí, že demokracie je o komunikaci a diskusi. Napišme politickým představitelům svůj názor. Je dost možné, že ničeho nedosáhne, ale kdo ví?

*Mgr. Tomáš Hromek, LL.M., advokát
(Kráceno)*

Letem světem

Když 14. března 1989 zemřela (v pozhnaném věku 96 let, po 67 letech vdovství) **Zita Bourbon-Parmská**, celým jménem Zita Maria delle Grazie Adelgonda Micaela Raffaella Gabriella Giuseppina Antonia Luisa Agnese, Principessa di Borbone di Parma, zemřela poslední skutečná česká královna. Není to tedy tak dávno, že? Císařovna a královna Zita pocházela ze starobylého královského rodu, mladší větve rodu Bourbonů, která od 18. století vládla Parmskému vévodství na severu Apeninského poloostrova. Roku 1909 se setkala s arcivévodou Karlem Habsbursko-Lotrinským, tehdy dvaadvacetiletým důstojníkem a prasyrovcem rakouského císaře a českého krále Františka Josefa I. Na jaře 1911 se Zita a Karel zasnoubili a 21. října se konala svatba na zámku Schwarzau. Ještě před svatbou se začala učit česky a maďarsky, aby kromě své už tak obsáhlé jazykové výbavy ovládla též hlavní jazyky habsburského soustátí. Tehdy ještě nikdo netušil, že Karel a Zita budou příštím panovnickým párem. Byla stejně jako její blahoslavený muž Karel krásnou osobností, moudrou a především zbožnou ženou. Zita, Boží služebnice, sama shrnula své poslání: „**Mám jeden velký politický úkol, a možná jenom ten. Musím své děti vychovat v duchu císaře, aby se z nich stali dobří lidé, kteří se bojí Boha.**“ Budoucnost nezná nikdo z nás. Dějiny národů a dy-

nastií – které se neměří trváním lidského života, ale mnohem delšími obdobími – by nám proto měly dodávat důvěru.“ Ve výchově svých dětí našla Zita smysl života. Pořád je z koho brát si příklad.

U dětí zůstaneme. Ministerstvo práce a sociálních věcí řídí madam, které už asi jaro zamotalo hlavu. V těchto týdnech přineslo několik perel. Například novela zákona

o státní sociální podpoře, která zvyšuje výplatu rodičovského příspěvku na úroveň tzv. mateřské (peněžitě pomoci v mateřství). Jak shrnula ekonomka Šichtařová: „**Hlavním cílem novely je, aby matky a otcové čerpali rodičovskou rychleji, a mohli se tak dřív vrátit do práce.**“ Hlavním argumentem ministerstva je, že dlouhá rodičovská a s ní spojená pauza výrazně zhoršují uplatnění žen na trhu práce, snižují jejich výděly v budoucnu a také důchody ve stáří. Tedy aspoň

tak to tvrdí ,expertí. Experti...?! To jako že experti na život? Tihle ,expertí z ministerstva asi ví lépe než rodina, co je pro rodinu dobré. Autoři novely totiž nepřimo říkají, že **pro rodinu je dobré, když máma nepohodlné děti odloží do jeslí, pracuje až do umdlení a na děti a manžela či partnera kašle.** (Anebo si snad pan státní úředník myslí, že zaměstnavatel bude k matce shovívavý a řekne: „Paní, máte malé děti, jděte domů dřív?“) – „Máme tu armádu singles, kterým je hodně nad třicet, mají za sebou mnoho vztahů, ale žádný nedokáží udržet, protože bez dětí je přeci tak snadné rozcházet se. **Bez dětí člověk nemá motivaci podstoupit trochu nepohody a skřípající vztah držet.** O co méně mají ženy dětí, o to víc mají mužů, antidepresiv, peněz a kariéry,“ dodává autorka.

Vypadá to monotematicky, ale myslím, že důraz v těchto záležitostech má být silný: „Manželství má význam naprosto zásadní. I když okolní svět už není tak tvrdý, jako býval kdysi, stále platí, zejména na psychické úrovni, že ve dvou se to lépe táhne,“ říká sociolog Ivo Možný, který sám žije v manželství už šedesát let. V rozhovoru pro Český rozhlas Možný upozorňuje mimo jiné na krizi mužnosti, tedy maskulinity. „**Pokud chlapec vyrůstá v prostředí, kde má mnoho svobod, ale žádnou odpovědnost, nikdy se z něj nestane chlap.**“

-zd-

20. 3.	Ne	Květná neděle Iz 50,4–7, Žl 22, Flp 2,6–11, Lk 22,14 – 23,56	27. 3.	Ne	Slavnost Zmrtvýchvstání Páně Sk 10,34a.37–43, Žl 118, Kol 3,1–4, Jan 20,1–9
21. 3.	Po	bl. Serapion, poustevník (anachoreta), asketa Iz 42,1–7, Žl 27, Jan 12,1–11	28. 3.	Po	sv. Rogát a druhové, mučedníci Sk 2,14.22b–33, Žl 16, Mt 28,8–15
22. 3.	Út	sv. Epafrodit, biskup Iz 49,1–6, Žl 71, Jan 13,21–33.36–38	29. 3.	Út	bl. Ludolf (Slavomil), biskup OPraem a mučedník Sk 2,36–41, Žl 33, Jan 20,11–18
23. 3.	St	sv. Turibius z Mongroveje, biskup Iz 50,4–9a, Žl 69, Mt 26,14–25	30. 3.	St	sv. Jan Klimak, opat Sk 3,1–10, Žl 105, Lk 24,13–35
24. 3.	Čt	Zelený čtvrtek Ex 12,1–8.11–14, Žl 116, I Kor 11,23–26, Jan 13,1–15	31. 3.	Čt	bl. Balbína, mučednice Sk 3,11–26, Žl 8, Lk 24,35–48
25. 3.	Pá	Velký pátek (25. 3. – 2. 4. Novéna k Božím milosrdenství) Iz 52,13 – 53,12, Žl 31, Žid 4,14–16; 5,7–9, Jan 18,1 – 19,42	1. 4.	Pá	sv. Makarius (Blahomír), opat Sk 4,1–12, Žl 118, Jan 21,1–14
26. 3.	So	Bílá sobota	2. 4.	So	sv. František z Pauly, poustevník Sk 4,13–21, Žl 118, Mk 16,9–15

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctideník, vydává Res Claritatis. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@rcmonitor.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: Mgr. Roman Cardal, Ph.D., fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Ing. Josef Mudra, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.